| Львівський університет бізнесу та права | **СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ» ОК 07** | |
|---|---|---|
| | **Рівень вищої освіти** | **другий (магістерський)** |
| | **Спеціальність** | **С4 Психологія** |
| | **Освітньо-професійна програма** | **Практична психологія** |
| | **Кваліфікація** | **Магістр з психології** |
| | **Рік навчання** | **1** |
| | **Семестр** | **1** |
| | **Форма навчання** | **денна** |
| | **Кількість кредитів ЄКТС** | **4** |
| | **Мова викладання** | **українська** |

## ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

**Метою** вивчення дисципліни «Гендерна психологія» є формування компетентностей із гендерної психології та вміння враховувати гендерний чинник у професійній діяльності психолога. Основні завдання дисципліни:

- **Теоретико-методологічні основи:** ознайомити здобувачів із поняттями, історією та методами гендерної психології.
- **Прикладні аспекти:** розкрити сучасні прикладні аспекти гендерної проблематики в психології та методичні можливості їх вивчення.
- **Аналіз гендерних явищ:** навчити аналізувати гендерні аспекти життєдіяльності особистості, гендерні стереотипи, ролі та гендерно зумовлене насильство.
- **Професійна діяльність:** сформувати навички використання отриманих знань у практичній роботі психолога.

## СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

| Тема | Години (лек./ прак./ сам.) | Результати навчання | Завдання | Оцінювання |
|---|---|---|---|---|
| **Тема 1.** Дослідження гендеру: основні поняття та історія. Гендер і психологія. | 2/2/- | **Знати:** методи дослідження в гендерній психології, історію її становлення, співвідношення понять «стать» і «гендер».<br>**Вміти:** використовувати гендерну термінологію та добирати методи гендерного аналізу. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |
| **Тема 2.** Гендерна ідентичність особистості. | 2/2/- | **Знати:** поняття гендерної ідентичності та її структуру, види й етапи формування.<br>**Вміти:** аналізувати чинники формування гендерної ідентичності та її порушення. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |

| Тема | Години (лек./ прак./ сам.) | Результати навчання | Завдання | Оцінювання |
|---|---|---|---|---|
| **Тема 3.** Суть та витоки гендерних стереотипів. | 2/2/- | **Знати:** сутність гендерних стереотипів, їх види та функції, поняття гендерної дискримінації та сексизму.<br>**Вміти:** розпізнавати гендерні стереотипи та оцінювати їх вплив на особистість і суспільство. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |
| **Тема 4.** Розвиток гендерних відносин. Гендерна соціалізація особистості. | 2/2/- | **Знати:** поняття гендерної соціалізації, її психологічні механізми та інститути.<br>**Вміти:** аналізувати вплив сім'ї, освіти та медіа на гендерну соціалізацію. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |
| **Тема 5.** Психологія гендерних ролей. | 2/2/- | **Знати:** феноменологію гендерних ролей, нормативні уявлення про них, рольові конфлікти.<br>**Вміти:** аналізувати прояви гендерних ролей у сім'ї, освіті та професійній діяльності. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |
| **Тема 6.** Гендер і насильство. | 2/2/- | **Знати:** поняття гендерно зумовленого насильства, насильство в сім'ї та на робочому місці, його наслідки, національну правову базу.<br>**Вміти:** розпізнавати ознаки гендерно зумовленого насильства та визначати напрями психологічної допомоги. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |
| **Тема 7.** Гендер і сексуальність. | 2/2/- | **Знати:** співвідношення гендерної ідентичності, статеворольової ідентичності та психологічної статі особистості, особливості сексуальної поведінки в контексті гендеру.<br>**Вміти:** аналізувати гендерні аспекти сексуальності з дотриманням етичних норм. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |
| **Тема 8.** Ґендерна терапія як інновація у роботі психолога. | 2/2/- | **Знати:** принципи гендерно чутливого консультування й терапії, підходи до корекції гендерних упереджень.<br>**Вміти:** виявляти особливості самосвідомості та мотивів поведінки клієнта, застосовувати гендерно чутливий підхід у практиці. | Питання, тести, практичні завдання, виконання самостійної роботи | 5 |
| **Теми для самостійного вивчення** | -/-/88 | Історія жіночого руху та розвиток гендерних досліджень. Гендерні стереотипи в сучасної молоді. Гендерна рівність в освіті: стан в Україні. Гендерні ролі в умовах війни: жінки у війську та в тилу. Домашнє насильство та національна правова база (Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»). Гендерна нерівність на ринку праці. Самореалізація жінок у громадських організаціях. Гендерна ідентичність і здоров'я. Корекція гендерних упереджень засобами когнітивно-поведінкової та схема-терапії. | | |
| **Всього** | **16/16/88** | | | |
| **Всього балів за поточний контроль** | | | | **40** |

| Тема | Години (лек./ прак./ сам.) | Результати навчання | Завдання | Оцінювання |
|---|---|---|---|---|
| **Залікова оцінка** | | | | **60** |
| **Всього** | | | | **100** |

## ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

| | |
|---|---|
| **Інтегральна компетентність** | Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. |
| **Загальні компетентності (ЗК)** | **ЗК1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.<br>**ЗК5.** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.<br>**ЗК6.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).<br>**ЗК7.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. |
| **Спеціальні (фахові) компетентності (СК)** | **СК1.** Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.<br>**СК5.** Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.<br>**СК9.** Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. |
| **Програмні результати навчання (ПРН)** | **ПРН3.** Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.<br>**ПРН4.** Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.<br>**ПРН6.** Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотний зв'язок, оцінювати якість.<br>**ПРН9.** Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. |

## ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

| | |
|---|---|
| **Політика щодо дедлайнів та перескладання** | Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад: лікарняний). |
| **Політика щодо академічної доброчесності** | Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). |
| **Політика щодо відвідування** | Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально. |

## ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

| Оцінка за національною шкалою | Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS |
|---|---|---|
| відмінно | 90 – 100 | A |
| добре | 82 – 89 | B |
| | 74 – 81 | C |
| задовільно | 64 – 73 | D |

| | | |
|---|---|---|
| | 60 – 63 | E |
| незадовільно (з можливістю повторного складання) | 35 – 59 | FX |
| незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) | 0 – 34 | F |

## ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

| | |
|---|---|
| **Основна література / Додаткова література / Інформаційні ресурси** | **Основна література:**<br>1. Запобігання та реагування на насильство за гендерною ознакою: національна правова база та міжнародні стандарти. Київ : UNFPA, 2022. URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa_gbv_2022_fin.pdf<br>2. Людина, суспільство, держава: гендерний вимір : колект. монографія / за заг. ред. К. Б. Левченко, І. М. Сопілко. Київ ; Одеса : Фенікс, 2024. 324 с. URL: https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2025/02/monography.pdf<br>3. Короцінська Ю. А., Білоус А. Є. Особливості гендерних стереотипів у сучасної молоді. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія: Психологічні науки. 2025. № 2 (7). С. 137–158. URL: https://jvestnik-psychological.donnu.edu.ua/article/view/19865<br>4. Ґендерна рівноважність учасників освітнього процесу: реалії та перспективи : матеріали Круглого столу, 13 черв. 2023 р. Київ : ІСПП НАПН України, 2023. URL: https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/gender-krst-23.pdf<br>**Додаткова література:**<br>1. Wicker P., Cunningham G. B. et al. Gender stereotypes and their correlates: the moderating role of voluntary sports club membership. Frontiers in Psychology. 2023. Vol. 14. Art. 1236439. URL: https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2023.1236439/full<br>2. Навроцька О. С., Орап М. О. Психологічні умови самореалізації жінок у громадських організаціях. Наукові записки. Серія: Психологія. 2025. № 3. С. 73–79. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/919<br>3. Лущик А. А., Іванова Т. В. Інтеграція когнітивно-поведінкової та схема-терапії у корекції гендерних упереджень: комплексний підхід. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024. № 3. С. 32–40. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/psychology/article/view/556<br>4. Реагування на домашнє насильство : посіб. для церков і релігійних організацій / ред.-упоряд. М. Васін, Т. Калениченко, М. Васіна. Київ : Пугач О. В., 2022. 52 с. URL: https://irs.in.ua/files/publications/2022-IRF-handbook-on-domestic-violence-response.pdf<br>**Інформаційні джерела:**<br>1. Ла Страда – Україна : офіційний сайт (дата звернення: 05.10.2026). URL: https://la-strada.org.ua/<br>2. UNFPA Україна : офіційний сайт (дата звернення: 05.10.2026). URL: https://ukraine.unfpa.org/uk<br>3. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт (дата звернення: 05.10.2026). URL: https://mon.gov.ua/ |